МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

_____

«_23_» _____ 2021

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

за освітньою програмою підготовки фахівців з вищою освітою освітнього ступеня **«Магістр»**

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

ОП: «Міжнародне регулювання економічних відносин»

Програму рекомендовано

кафедрою міжнародних економічних відносин і бізнесу

Протокол № 4 від 04.03.2021

СМЯ НАУ ПФВ 15.01.01(12) – 03 – 2021

ВСТУП

Мета фахового вступного випробування — визначення рівня знань за напрямами професійної діяльності та формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних освітніх програм. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі у вигляді **теоретичних питань.**

Фахове вступне випробування проводиться упродовж **2-х** академічних годин (**90 хв.**)

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного авіаційного університету.

ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ПИТАНЬ

з дисциплін,
які виносяться на фахове вступне випробування
за освітньою програмою підготовки фахівців з вищою освітою
освітнього ступеня «Магістр»

1. СВІТОВА ЕКОНОМІКА

1. Охарактеризуйте основні структурні елементи та суб'єктів світової економіки. Охарактеризуйте міжнародний поділ праці та його форми: міжнародну спеціалізацію та міжнародне кооперування. Визначте сутність та форми інтернаціоналізації господарського життя у світовій економіці.
2. Назвіть основні структурні елементи та суб'єктів світової економіки. Визначте сутність та форми розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ). Охарактеризуйте закономірності розвитку МЕВ у світовій економіці.
3. Охарактеризуйте місце та роль України в системі міжнародного поділу праці, в процесах міжнародної спеціалізації, кооперування та інтернаціоналізації господарського життя у світовій економіці. Охарактерзизуйте експортну спеціалізацію України.
4. Охарактеризуйте сутність міжнародної торгівлі, представте її види та класифікацію. Визначте зміст класичних теорій міжнародної торгівлі (теорії абсолютних та порівняльних переваг А.Сміта та Д.Рікардо). Охарактеризуйте основні неокласичні та альтернативні теорії зовнішньої торгівлі (у т.ч. теорію «Хекшера-Оліна», «Хекшера – Оліна –

Самуельсона»; «парадокс Леонтьєва», теорію життєвого циклу товару та ін.

5. Розкрийте сутність теорії конкурентних переваг Майкла Портера. Охарактеризуйте сутність теорії «Діамант Портера» та визначте детермінанти конкурентних переваг країни у світовій економіці на основі теорії М.Портера.
6. Охарактеризуйте роль та повноваження СОТ у регулюванні та регламентації зовнішньої торгівлі країн світу. Поясніть роль укладання угод про «зону вільної торгівлі» ЗВТ та ЗВТ+ у розвитку зовнішньої торгівлі між країнами у світовій економіці.
7. Охарактеризуйте сутність тарифного та нетарифного регулювання міжнародної торгівлі. Визначте сутність та роль митного тарифу у розвитку міжнародної торгівлі. Представте класифікацію митних зборів. Охарактеризуйте сутність митного тарифу на імпорт та визначте його роль у захисті національних товаровиробників від іноземних конкурентів як різновид неопротекціонізму. Визначте причини та методи ведення «торгівельних війн» у світовій економіці.
8. Поясніть сутність тарифного та нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Охарактеризуйте види нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі у світовій економіці та визначте їх роль в процесі неопротекціоністського захисту національних товаровиробників від іноземних конкурентів. Визначте сутність нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі між країнами у світовій економіці, а саме: квотування і ліцензування; добровільне обмеження експорту; експортні субсидії; демпінг; економічні санкції, фітосанітарні вимоги та екологічні стандарти тощо.
9. Визначте закономірності розвитку міжнародної торгівлі на світовому ринку інновацій, ІТ та високих технологій, назвіть країн-лідерів у сфері розвитку цифрової економіки. Охарактеризуйте види міжнародного науково-технічного співробітництва у світовій економіці. Визначте сутність та методи державної підтримки інноваційних процесів в країнах світу.
10. Розкрийте сутність послуг та поясніть відмінності послуги від товару. Представте класифікацію послуг у світовій економіці. Охарактеризуйте синергетичний ефект економічного зростання та особливості розвитку світового ринку послуг на прикладі розвитку сфери авіаційних послуг, у т.ч. авіційних перевезень та авіабудування.
11. Охарактеризуйте суб'єктів та форми міжнародного руху капіталу у світовій економіці. Визначте сутність прямих та портфельних інвестицій. Обгрунтуйте соціально-економічний ефект вивозу капіталу. Охарактеризуйте основні тенденції міжнародного руху капіталу у світовій економіці.

12. Охарактеризуйте соціально-економічні причини та наслідки трудової міграції для світової економіки. Визначте роль міжнародних організацій (МОП та ін.) у регулюванні процесів трудової міграції. Охарактеризуйте механізми протидії нелегальному працевлаштуванню та визначте шляхи легалізації робочих місць в країнах світу. Обгрунтуйте соціально-економічні причини та наслідки трудової міграції для України.
13. Визначте сутність валюти, курсу валют та поясніть роль валютних відносин у розвитку світової економіки. Назвіть фактори, що впливають на курс валют у світовій економіці. Дайте визначення та наведіть класифікації видів конвертованості валюти та видів котирування валюти.
14. Визначте сутність, види та форми розвитку міжнародної економічної інтеграції у світовій економці. Охарактеризуйте роль, переваги та системні проблеми розвитку міжнародної регіональної економічної інтеграції у світовій економіці (як приклад – ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво, Шанхайська організація співробітництва (ШОС), СНД, ВРЕП та ін. Приклад за вибором студента).
15. Охарактеризуйте соціально-економічні причини та очікувані наслідки формування нових центрів світового економічного зростання у першій третині XXI ст. Визначте роль інновацій, IT-технологій та «Індустрії 4.0» у виникненні нових світових «центрів економічного зростання», нових країн-лідерів світового економічного розвитку. Поясніть, які країни (інтеграційні угрупування) за прогнозами – до 2030 року, набудуть статусу лідерів світового економічного розвитку, які чинники сприяють цьому процесу та які наслідки очікуються для розвитку світової економіки.

2. РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Поясніть що є об'єктами та суб'єктами регулювання.
2. Розкрийте основні завдання та напрями міжнародного регулювання на сучасному етапі.
3. Розкрийте суть типів ринкової стратегії країн, що розвиваються, - імпортозаміщення та експортна орієнтація.
4. Поясніть стратегію «колективної самозабезпеченості».
5. Розкрийте поняття та функції мита.
6. Охарактеризуйте грошово-кредитне регулювання МЕВ.
7. Визначте передумови та економічні наслідки політики вільної торгівлі.
8. Поясніть передумови та економічні наслідки протекціонізму.
9. Визначте поняття «обмежувальна ділова практика» (ОДП) у світовому господарстві.
10. Охарактеризуйте кількісні обмеження: контингентування; ліцензування; добровільне обмеження експорту.

11. Опишіть економічний суверенітет та наднаціональне регулювання МЕВ.
12. Опишіть ТНК та інші господарські об'єднання в зовнішньоекономічній діяльності.
13. Опишіть економічний зміст та види прав інтелектуальної власності.
14. Опишіть регулювання економічної діяльності у межах Європейського Союзу.
15. Поясніть зміст та структуру регулювання міжнародної торгівлі послугами.

3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ І ПРИВАТНЕ ПРАВО

1. Дайте визначення поняття міжнародного права, його об'єкта, предмета, системи та структури.
2. Визначте зміст та характеристику джерел міжнародного права.
3. Охарактеризуйте суб'єкти міжнародного права.
4. Висвітліть співвідношення та взаємозв'язок міжнародного права та внутрішньодержавного права.
5. Охарактеризуйте основні принципи загального міжнародного права: поняття , зміст, розвиток.
6. Визначте види й форми відповідальності держав за міжнародні правопорушення.
7. Визначте поняття та класифікацію норм міжнародного права.
8. Охарактеризуйте імперативні норми міжнародного права та зобов'язання erga omnes.
9. Дайте визначення поняття та предмету міжнародного приватного права.
10. Охарактеризуйте поняття іноземного елементу.
11. Висвітліть співвідношення внутрішньодержавного, міжнародного публічного та міжнародного приватного права.
12. Визначте систему міжнародного приватного права.
13. Висвітліть поняття та загальну характеристику джерел МПрП.
14. Розкрийте сутність колізійного методу правового регулювання.
15. Визначте типи колізійних прив'язок (формул прикріплення).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

для самостійної підготовки вступника до
фахового вступного випробування

СВІТОВА ЕКОНОМІКА

Основна:

1. Міжнародна економіка: підручник / За заг. ред. Лук'яненка Д. Г., Поручника А. М., Столярчук Я. М. – К.: КНЕУ, 2014.
2. Міжнародна економіка: навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтковської. – К.: «Центр учбової літератури», 2014.
3. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов [та ін.]. – К.: НАУ, 2015.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. Проф. А. П. Голікова, проф. О. А. Довгаль. – ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015.
5. Глобальна економіка: навч. посіб. / [Д.Г. Лук'яненко та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2017.

Додаткова:

1. Козак Л.С. Міжнароднірстратегіїекономічногорозвитку: навч. посібник для студентів ВНЗ / Л.С. Козак, О.В. Федорук; Нац. Трансп. Ун-т. – Київ: НТУ, 2016.
2. Глобальное экономическое развитие: тенденции, ассиметрии, регулирование: монография / Под науч. ред. проффесоров Д. Лукьяненко, А. Поручника, В. Колесова. – К.: КНЭУ, 2013.
3. Глобальна економіка XXI століття: людськийвимір. / За заг. ред. Лук'яненка Д.Г., Поручника А.М. - К.: КНЕУ, 2010.
4. Стратегіїконкурентногорозвитку у глобальній економіці / за заг. Ред. А.П. Поручника та Я.М. Столярчук. – Київ: КНЕУ, 2016.
5. Майер Дж., РаухДж.Е., Філіпенко А. Основніпроблемиекономіки і розвитку. – К.: Либідь, 2013.

РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Основна:

1. Міжнародні економічні відносини: Система регулювання міжнародних економічних відносин / Філіпенко А.С., Бураковський , Будкін В.С. та ін. – К.: Либідь, 2001.
2. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / за ред. проф., д.е.н. С.В. Сіденко. – К.: Вид–во Нац. авіац. ун–ту «НАУ–друк», 2014.

3. Новицький В.Є., Бойцун Н.Є. Управління міжнародною економічною діяльністю. – К.:ІСЕМВ НАН України, 2010.
4. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія. – К.: Либідь, 2008.
5. Бабич В.П., Лушкин В. А. Механизм регулирования инвестиционной деятельности. – Х., 2002.

Додаткова:

1. Мельник Т.М., Дьяченко О.В. Інституціональне забезпечення митного регулювання України в умовах євроінтеграції // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2017. – №4 (93) – С. 5-15http://zt.knteu.kiev.ua/files/2017/03(92)/ZT_03_2017_st_02.pdf
2. Кудирко Л.П.Проблеми деінституціалізації стратегічного партнерства в умовах глобальних трансформацій // Економічний простір: зб. наук. праць. – № 117. – Дніпро: ПДАБА, 2017. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_117_3.
3. Горін Н.В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. із внесеними змінами і доповненнями - редакція від 10.04.2008. - http://zakon1.rada.gov.ua/
5. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин: підруч.- 4-те вид., перероб. і доп.- К.; Львів: Знання; ЛНУ імені Івана Франка, 2011.

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ І ПРИВАТНЕ ПРАВО

Основна:

1. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. - Одеса Фенікс, 2018.
2. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, М. М. Гнатовський та ін.] ; за заг. ред. В. В. Мицика. – Харків : Право, 2018. Т. 2 : Основні галузі, 2018.
3. Буроменський М. В. Міжнародне публічне право :підручник / М. В. Буроменський. - Одеса Фенікс, 2018.
4. Килимник І. І. Конспект лекцій із навчальної дисципліни «Міжнародне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету) / І. І. Килимник, А. В. Домбровська ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018.
5. Богатырев, В. В. Международное право : учеб. пособие / В. В. Богатырев ; Владим. гос. ун-т им. А. Г. и Н. Г. Столетовых. – Владимир : Изд-во ВлГУ, 2016.

Додаткова:

1. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 315 с
2. Міжнародне публічне право: у 3 Т. /[В.Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О.В. Бєглий, О.А. Радзівілл та ін.]; за заг. ред. В.Ф. Антипенка. – К.: НАУ, 2012. – Т. 1. – 420 с.
3. Міжнародне публічне право: у 3 Т. /[В.Ф. Антипенко, Л. Д. Тимченко, О.В. Бєглий, О.А. Радзівілл та ін.]; за заг. ред. В.Ф. Антипенка. – К.: НАУ, 2012. – Т. 2. – 348 с
4. Іванов Ю.А. Міжнародне право: посібник для підготовки до іспитів / Ю.А. Іванов. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Паливода А.В., 2008. – 202 с

Програму розробили:

Професор С. О. Біла

Доцент М. А. Ричка

Доцент А. Ю. Замула

ЗРАЗОК
білету фахового вступного випробування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Ю. Волошин

Освітній ступінь: Магістр
Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОП: «Міжнародне регулювання економічних відносин»

Фахове вступне випробування
Білет № 1

Завдання 1. Розкрийте сутність послуг та поясніть відмінності послуги від товару. Представте класифікацію послуг у світовій економіці. Охарактеризуйте синергетичний ефект економічного зростання та особливості розвитку світового ринку послуг на прикладі розвитку сфери авіаційних послуг, у т.ч. авіційних перевезень та авіабудування.

Завдання 2. Поясніть що є об'єктами та суб'єктами регулювання.

Завдання 3. Охарактеризуйте основні принципи загального міжнародного права: поняття , зміст, розвиток.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу (Протокол № 4 від 04.03.2021)

Завідувач кафедри _____ О. П. Степанов

РЕЙТИНГОВІ ОЦІНКИ

Виконання окремих завдань фахових вступних випробувань

Вид навчальної роботи	Максимальна величина рейтингової оцінки (бали)
Виконання завдання № 1	70
Виконання завдання № 2	70
Виконання завдання № 3	60
Усього	**200**

Відповідність рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах		**Пояснення**	
100-200	**180-200**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	Вступне випробування складено
	150-179	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	
	100-149	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовольняє мінімальним критеріям)	
0-99		**Вступне випробування не складено**	

Визначення ОІР вступника на навчання за освітньою програмою підготовки фахівців з вищою освітою ОС «Магістр»

№ пор.	Назва рейтингу	Кількість балів (max)	Порядок визначення рейтингу
1.	Академічний рейтинг **(АР)**	**10**	Визначається за оцінками підсумкової зведеної відомості або Додатку до диплому бакалавра (спеціаліста) за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням у 10-бальну шкалу
2.	Фаховий рейтинг **(ФР)**	**200**	Визначається за 200-бальною шкалою за підсумками фахового вступного випробування
3.	Рейтинг творчих та професійних досягнень **(РТПД)**	**10**	Визначається за 10-бальною шкалою за оцінкою творчих та професійних досягнень
4.	Рейтинг з іноземної мови **(РІМ)**	**200**	Визначається за 200-бальною шкалою за підсумками вступного екзамену з іноземної мови
5.	Особистий інтегральний рейтинг вступника **(ОІР)**	**420**	**ОІР = АР + ФР + РТПД + РІМ**

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ПК	23.03.21	Зозуля С.К.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайом-лення	Примітки

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульо-ваного			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				